

आरोग्य विभाग जिल्हा परिषद कोल्हापूर मार्फत जनहितार्थ माहिती सादर

नागरिकांसाठी आजारांबद्दल मराठीत
माहिती २०२५

श्री. प्रकाश आबिटकर

माननीय मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब
कल्याण महाराष्ट्र राज्य

रेबीज विषयी माहिती

रेबीज हा RABV विषाणूमुळे होणारा प्राणघातक आजार आहे, जो संक्रमित प्राण्याच्या लाळेतून पसरतो. विशेषतः कुत्रा, वटवाघूळ, कोल्हा, मुंगूस यांच्यामुळे याचा धोका अधिक असतो.

रेबीज म्हणजे काय?

रेबीज हा लिसाव्हायरस कुटुंबातील विषाणूजन्य आजार आहे जो मेंदू व मज्जासंस्थेवर परिणाम करतो. संक्रमित प्राण्याच्या चाव्यामुळे किंवा लाळेच्या संपर्कातून तो पसरतो.

? लक्षणे कोणती असतात ?

- उत्तर:
- ताप, डोकेदुखी
 - मळमळ, उलट्या
 - चिडचिड, गोंधळ
 - लाळ गळणे, पाणी गिळण्यात अडचण
 - पाण्याची भीती (Hydrophobia)
 - झटके, पक्षाघात, कोमा

? रेबीज कसा पसरतो ?

- उत्तर:
- कुत्रा, वटवाघूळ, कोल्हा, माकड यांच्या चाव्यामुळे
 - संक्रमित लाळ उघड्या जखमेवर लागल्यास
 - क्वचित प्रसंगी - लाळेच्या संपर्कातून किंवा अवयव प्रत्यारोपणातून

? उपचार काय आहेत ?

- उत्तर:
- एकदा लक्षणे दिसली की रेबीजवर इलाज नाही
 - चावल्यानंतर लगेच रेबीज इम्यून ग्लोब्युलिन आणि रेबीज लसीकरण आवश्यक
 - लसीचे डोस: ०, ३, ७, १४, आणि २८ व्या दिवशी.

? टाळण्यासाठी काय उपाय करावेत ?

- उत्तर:
- पाळीव प्राण्यांना नियमित लसीकरण करा
 - भटक्या प्राण्यांपासून दूर राहा
 - चावल्यास जखम साबण-पाण्याने धुवा आणि त्वरित डॉक्टरांकडे जा
 - वन्य प्राण्यांशी संपर्क टाळा
 - रेबीज प्रभावित भागात प्रवास करताना सावधगिरी बाळगा

? कधी डॉक्टरांकडे जावे ?

- उत्तर:
- प्राणी चावल्यानंतर किंवा ओरखडा आल्यास
 - लाळेचा संपर्क झाल्यास
 - वटवाघूळ खोलीत आढळल्यास - विशेषतः लहान मुलांसोबत